

"על הפרק"

מפגש מחודש עם התנ"ך

שמואל א' פרקים ט"ו-ט"ז

שאל חומל על אגג מלך עמלק ומלכותו נקרעת ממנו. משיחת דוד מתחילה את התהליך הקשה של מעבר המלוכה משאול אליו.

"וַיִּקְרָאוּ בְּסֵפֶר בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים" < בקיאות

פרק ט"ו

- 1 (א) עקבו אחר מערכת היחסים בין ישראל לעמלק כפי שמשתקפת בפסוק ב' בפרקנו ובשמות יז, ח-טז; דברים כה, יז-יט; אסתר ט, כד.

(ב) אף על פי שהצטווה במפורש להשמיד את עמלק, משאיר שאול בחיים דווקא את המלך אגג, נסו לשער מה יכולות להיות הסיבות שלא להרוג דווקא את המלך.
- 2 (א) המילה "קול" מלווה את הפרק לכל אורכו ויש לה משמעות עמוקה בנוגע לתוכנו. עיינו בפסוקים א, יד, יט-כב, כד, בין איזה קולות מתחבט שאול?

(ב) "הַקִּימְתִי אֶת-דָּבָר הַזֶּה" (יג) אומר שאול לשמואל. עיינו בויקרא כז, כא-כט, מדוע חשב שאול שהוא השלים את המשימה למרות שלא השמיד את הבקר והצאן ולא הרג את אגג?
- 3 (א) "ויסב שמואל ללכת ויחזק בכנף מעילו ויקרע" (כז)
 "כנף מעילו של מי? רב ולוי, חד אמר כנף מעילו של שאול וחד אמר כנף מעילו של שמואל. אמר ר"ש בר נחמן: נראין הדברים כנף מעילו של שמואל, שכן דרך הצדיקים להיות מצטערים בשעה שאין נטיעתן משבחת." (מדרש שמואל יח)
 מה מסמלת קריעת המעיל לפי כל אחת מן הדעות? עיינו בפרשנים השונים.

(ב) מעילו של שמואל מלווה אותו מילדותו. הזכרו מתי ניתן מעיל לשמואל ומה סימלה נתינתו (שמ"א ב, יח-יט)?

(ג) "וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׁמוּאֵל קְרַע ה' אֶת-מְמַלְכוֹת יִשְׂרָאֵל מֵעַלְיֶיךָ הַיּוֹם" (כח) הקריעה מסמלת תחילתו של תהליך, אלו 'קריעות' נוספות מתרחשות בחיי שאול? עיינו בשמ"א טו, לד-לה; יח, ו-ט; כ, ל.

מכון תורני לנשים ע"ש שרה בת יצחק יעקב רענגרט
 The Sodie Rennet Women's Institute for Torah Studies

המרכז ללימודי תנ"ך

התכנית העולמית המקוונת ללימוד שבועי של נביאים וכתובים

perk.matan@gmail.com • טל': 02-5944555

© כל הזכויות שמורות. המרכז ללימודי תנ"ך. מתן ירושלים

פרק ט"ז

4 (א) הליכתו של שמואל למשוח את דוד מלווה בחששות ובקשיים, ושונה מסיפור משיחת שאול. השוו את דרך פעולתו של שמואל בשתי ההמלכות (גילוי חיבה, חגיגות, ברכה, הכרזה וכו').

(ב) על רקע הסעיף הקודם, בחנו את השאלה מדוע מאפשר ה' לשמואל להסתיר את כוונותיו משאול, ומה זה מלמד על מערכת היחסים ביניהם?

5 דוד מתואר רבות לאורך הפרק.

(א) אספו את התיאורים השונים ובחנו את ההבדלים בתיאור דמותו לפני משיחתו ואחריה.

(ב) "וַיִּקַּח שְׂמוּאֵל אֶת-קֶרֶן הַשֶּׁמֶן וַיִּמָּשַׁח אֹתוֹ בְּקֶרֶב אָחִיו" (יג) האם משיחת דוד היתה אישית או פומבית?

"מִפְּנֵי שְׂמוּאֵל וְשֶׁמֶן שְׂכָל" < עיון

6 "וַיָּבֵא שְׂאוֹל עֵד-עִיר עֶמְלֵק וַיָּרֶב בְּנַחַל" (טו,ה) אמר רב מני: על עסקי נחל.

בשעה שאמר לו הקב"ה לשאול, "לך והכיתה את-עמלק" (שמ"א טו,ג), אמר: ומה נפש אחת אמרה התורה הבא עגלה ערופה, כל הנפשות הללו על אחת כמה וכמה. ואם אדם חטא, בהמה מה חטאה? ואם גדולים חטאו, קטנים מה חטאו? יצאה בת קול ואמרה לו: "אל תהי צדיק הרבה" (קהלת ז,טז)

ובשעה שאמר לו שאול לדואג: "סב אתה ופגע בכהנים" (שמ"א כב,יח) יצאה בת קול ואמרה לו: (קהלת ז,יז) "אל תרשע הרבה". (בבלי יומא כב,ב)

חז"ל שמים בפיו של שאול את ההתלבטות המוסרית בשאלת השמדת עמלק. איזו גישה מובעת במדרש באמצעות דמותו של שאול?

7 הכתוב מזכיר פעמים רבות את היותו של דוד רועה צאן (שמ"א טז,יא; יז,טו; שמ"ב ה,ב; ז,ח). כיצד הנהגת הצאן מהווה הכנה לרעיית עם ישראל? עיינו גם: מיכה ב,יב-יד; ה,ג; יחזקאל לד,כג-כד; תהלים עח,ע-עב.

"וַיָּבִינוּ בְּמִקְרָא" < הרחבה

"מוֹזֵר הֵייתִי לְאָחִי וְנִכְרִי לְבְנֵי אִמִּי" (תהלים סט,ט)

"וַיִּשְׁלַח וַיְבִיאֶהוּ וְהוּא אֲדָמוּנִי, עִם-יָפֵה עֵינָיִם וְטוֹב רְאִי" (שמ"א טו,יב) התחיל שמואל מזלזל בו. מיד קצף עליו הקב"ה ואמר לו "קום מִשְׁחָהוּ, כִּי-זֶה הוּא" קום בגערה אמר לו, קום מלפניו, משיחי עומד ואתה יושב? וכשמלך מהוא אומר (תהלים קיח,כב) "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה" (מדרש תנאים לדברים פרק א)

(המשך בעמוד הבא)

מכון תורני לנשים ע"ש שרה בת יצחק יעקב רעננערט
The Sodie Renner Women's Institute for Torah Studies

המרכז ללימודי תנ"ך

התכנית העולמית המקוונת ללימוד שבועי של נביאים וכתובים

טל': 02-5944555 • perek.matan@gmail.com

© כל הזכויות שמורות. המרכז ללימודי תנ"ך. מתן ירושלים

”וַיְבִינּוּ בַּמִּקְרָא” < הרחבה עם חיוך

שמואל הנביא מונחה להתעלם מן המראה החיצוני הייחודי.

לא התאפקנו, והבאנו לכם כאן את שיר הילדים המקסים של מרים ילן שטקליס, שלקחה את תיאורו של דוד האדמוני כמקור נחמה ועוצמה לסובלים בשל מראם החיצוני.

ג'ינג'י / מרים ילן-שטקליס

אמא אומרת תמיד: מחמד, לילדי ראש-זהב, ראש-זהב לילדי.

וברחוב הם קוראים לי... ג'ינג'י. בפתה הם קוראים לי ג'ינג'י אפילו בלילה בתוך-תוך כרי זבער שעריו ג'ינג'י...

רבים הצבעים עמך, א-ד-גי - תכלת פרשת על פני השמים, ולאמא שלי חומות העינים, זרק לעלה, ולווד ורד, או לבן, או אדם, ועוד יש, ועוד! רבים הצבעים עמך, א-ד-גי, זפים ומרבים! ולמה בראת לך ילדים צהבים, א-ד-גי, צהבים?

בכיתי הערב לפני השנה, ואמא נגשה, ודמעה בעינה. מחמד, לחשה, מחמד... ובלילה-בלילה ויבוא אליה, ויעמד על ידי, ויאמר: קומה, קומה, ילדי! ובכנף אדרתו עטפני ונשאני - אל על.

ושם במרום, בגן-עדן, היכל, ובו בהיכל - כסא-המלכות, ויושב לו המלך דוד, ובגדו השרביט, וארי מימינו וארי משמאלו, ועומדים לפניו משרתיו ושריו, ועומדים לפניו רבבות חילותיו, והכל - זהב ומתחת לכתר יורדים תלתליו - צהבים תלתליו של המלך דוד, צהבים תלתליו וכלו אדמוני.

ויאמר המלך דוד: גש אלי, קטנטוני, פתי שלי, וראה - גם אני ג'ינג'י! והביט אל עיני, והביט אל תוכי, וילחש: אפרוחי, אפרוחי, ג'ינג'י שלי! כך אמר לי דוד, כך אמר לי המלך.

ואמא שלי - גם היא שם היתה עמדי, ולחשה - מחמדי, מחמדי...

© כל הזכויות שמורות למחברת ולאקו"ם

מכון תורני לנשים ע"ש שרה בת יצחק יעקב רענגערט
The Sadie Rennerl Women's Institute for Torah Studies

המרכז ללימודי תנ"ך

התכנית העולמית המקוונת ללימוד שבועי של נביאים וכתובים

טל': 02-5944555 • perek.matan@gmail.com

© כל הזכויות שמורות. המרכז ללימודי תנ"ך. מתן ירושלים